

Progress towards implementing the Council of Europe Strategy for the Rights of the Child 2012-2015

Mr Nikola Dedeić

Secretary of State, Ministry of Labour and Social Welfare, Montenegro

Uvažene ekscelencije,
Dame i gospodo,

Zadovoljstvo mi je, da se ispred države Crne Gore obratim na konferenciji koja se bavi pitanjima dječjih prava. Crna Gora je posvećena ovom pitanju, i već nekoliko godina sprovodi intenzivnu reformu sistema socijalne i dječije zaštite, kako bi se postigla efikasna implementacija međunarodnih standarda u oblasti dječjih prava, a prevashodno četiri glavna cilja Strategije Savjeta Evrope za prava djeteta 2012-2015.

U junu mjesecu prošle godine Vlada Crne Gore je donijela Nacionalni plan akcije za djecu 2013–2017. godine. NPAD je strateški dokument u kome se definiše opšta politika zemlje prema djeci za period od 2013. do 2017. godine. U ovom dokumentu identifikuju se osnovni problemi u ostvarivanju, zaštiti i unapređivanju prava djeteta u našoj zemlji, kao i osnovni pravci njihovog rješavanja. Ovaj NPAD je nastavak strateškog pristupa pitanjima od značaja za djecu u Crnoj Gori, koji je otpočeo izradom i primjenom Nacionalnog plana akcije za djecu Crne Gore 2004–2010.

Ovaj dokument je usklađen sa svim međunarodnim dokumentima relevantnim za prava i društveni položaj djece, kao i sa nacionalnim strateškim dokumentima i programima koji su usmjereni na djecu ili podržavaju kvalitet života djece i nacionalnim zakonodavnim okvirom od značaja za djecu.

Osnovna misija NPAD-a jeste da obezbijedi cjelovitost i koherentnost politike zemlje prema djeci i koordinirano sprovođenje akcija i mjera u svim oblastima koje se bave djecom. Struktura NPAD 2013–2017. godine usaglašena je sa strukturom Preporuka Crnoj Gori od strane Komiteta UN za prava djeteta (2010).

Pozitivne efekte direktno će osjetiti sva djeca, uključujući i osjetljive grupe djece: bez roditeljskog staranja; sa smetnjama i teškoćama u razvoju; u sukobu sa zakonom; koja zloupotrebljavaju alkohol, drogu ili druga opojna sredstva; koja su žrtve zlostavljanja i zanemarivanja; žrtve trgovine djecom; kao i ona djeca kojoj je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite itd.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je početkom ove godine formiralo Savjet za prava djeteta, čiji je zadatak da prati primjenu Nacionalnog plana akcije za djecu, štiti i unapređuje prava djeteta u oblasti socijalne i dječje zaštite, zdravstvene zaštite, vaspitanja i obrazovanja i drugim oblastima od značaja za zaštitu prava i interesa djeteta, prati primjenu propisa koji se odnose na zaštitu prava djeteta, prati izvršavanje obaveza Crne Gore koje proizilaze iz Konvencije o pravima djeteta i drugih međunarodnih dokumenata koji se odnose na zaštitu prava djeteta, inicira donošenje propisa za unapređenje i zaštitu prava djeteta, unapređuje saradnju sa lokalnom samoupravom u procesu implementacije i zaštite prava djeteta, unapređuje saradnju sa nevladinim organizacijama u procesu implementacije i zaštite prava djeteta i upoznaje javnost o pravima djeteta i obavještava o stanju prava djeteta.

Posebnu pažnju poklanjamo inkluziji ugroženih, društveno isključenih grupa i unaprijeđenju pristupa sveobuhvatnim, inkluzivnim i održivim uslugama koje se pružaju u porodici i zajednici. U tom procesu imamo stručnu podršku UN sistema u Crnoj Gori, kao i finansijsku podršku Evropske unije.

Posvećeni smo procesu deinstitutionalizacije djece smještene u ustanovama dječije zaštite. U prethodnom periodu intenzivno smo radili, na razvijanju usluge hraniteljstva kao najpoželjnijeg oblika alternativne zaštite djece bez roditeljskog staranja, tako da se broj djece na porodičnom smještaju u periodu od 2008. do 2013. godine povećao za oko 40%. Crna Gora ima tradicionalno dobro razvijeno hraniteljstvo u okviru proširene porodice, te treba dodatno raditi na razvoju standardnog-profesionalnog hraniteljstva.

Crna Gora bilježi trend pada broja djece smještene u ustanovu za smještaj djece bez roditeljskog staranja, tako da je broj smještene djece u periodu od 2008. do 2013. godine smanjen za oko 30%. Takođe se povećava broj djece koja napuštaju ustanovu, i u periodu od 2008. godine do 2013. godine iznosi čak 105 %.

Crna Gora će nastojati da do 2017. godine smanji ukupan broj djece na institucionalnom smještaju za 30%, a djeca od 0-3 godine će biti naš prioritet.

Izazov koji je pred nama je prije svega jačanje prirodne porodice, pružanje još veće podrške majci i djetetu i stvaranju uslova za njihovu veću socijalnu i finansijsku samostalnost. Nastavićemo sa daljim snaženjem hraniteljstva u okviru proširene porodice, i razvojem standardnog-profesionalnog hraniteljstva, s posebnim akcentom na djecu od 0-3 godine. Radit će se na obezbijedivanju svih neophodnih preduslova za punu primjenu novog zakonodavnog i strateškog okvira, te nastaviti da jača saradnju svih nadležnih sektora u cilju spriječavanja smještaja djece u ustanove. Ono što slijedi je nastavak inter-sektorskih edukacija za zdravstvene i socijalne radnike u cilju prevencije instituconalizacije, usvajanje inter-sektorskog Protokola o prevenciji institucionalizacije djece, usvajanje standarda koji će bliže definisati uslugu hraniteljstva, nastavak masovne kampanje za podizanje svijesti javnosti o značaju porodice za dijete, te prednostima i značaju hraniteljstva, kao najpoželjnijeg alternativnog oblika zaštite za dijete, te nastavak edukacija stručnih radnika u cilju podizanja kvaliteta usluga.

Intenzivno se radi na Implementaciji Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i Strategije zaštite od nasilja u porodici. U svim Centrima za socijalni rad su formirani Stručni timovi za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad djecom.

U cilju kontinuirane edukacije i senzibilisanja profesionalnog kadra o problemu nasilja u porodici, predhodnih godina su organizovane obuke stručnih radnika svih resora o implementaciji Protokola postupanja institucija u slučajevima porodičnog nasilja. Obuke su organizovane u cilju obezbjeđivanja standardizovanog pristupa svih učesnika u procesu zaštite i podrške žrtvama nasilja, i upoznavanja sa principima međusektorske saradnje, senzibilisanja za problematiku porodičnog nasilja kao i upoznavanja sa principima rada sa žrtvama.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja uz podršku UNICEF-a je kreiralo Bazu podataka dječije zaštite, koja će sadržati sve relevantne podatke i indikatore, koji se odnose na djecu. Nastavljeno je sa radom na izradi minimalnih standarda kvaliteta usluga i usvajanju standarda, kao i na reorganizaciji rada Centara za socijalni rad.

Posebna pažnja se posvećuje djeci sa smetnjama u razvoju i njihovim porodicama. Njima se pruža materijalna podrška, kao i naknada za mjesečne troškove boravka u dnevnom centru. Do sada su organizovani Dnevni centri u 8 od 23 opštine u Crnoj Gori, a u različitim fazama izgradnje i opremanja su objekti za ove namjene u još pet opština. Sprovode se aktivnosti oko otvaranja Dневnih centara u svim opštinama. U periodu od 2009. godine do 2012. godine broj djece u dnevnim centrima se uvećao za preko 400%. Usluge dnevnog centra su u značajnoj mjeri doprinjele smanjenju pritiska-zahhtjeva za institucionalni smještaj djece sa smetnjama u razvoju i Crna Gora će nastojati da do kraja 2017. godine 80% opština u Crnoj Gori otvori ovakve centre.

Vlada Crne Gore je zajedno sa UNICEF-om sprovela kampanju „Govorimo o mogućnostima“, čija je implementacija značajno doprinjela inkluziji djece sa smetnjama u razvoju u redovan sistem školstva i njihovoj integraciji u društvo. U toku je i kampanja „Svako dijete treba porodicu“, koju Vlada i UNICEF realizuju od septembra mjeseca ove godine.

Dame i gospodo,

Dozvolite mi da na kraju istaknem, da je Crna Gora je uradila mnogo kada je u pitanju položaj djece. Sve navedeno ukazuje da Vlada Crne Gore pridaje poseban značaj podršci osjetljivim grupama djece, kao i djeci u posebnim situacijama, što će i ubuduće biti prioritet naše politike.

Zahvaljujem na pažnji.